

Zinātnes Vestnesis

LATVIJAS ZINĀTNES PADOMES UN LATVIJAS ZINĀTNIEKU SAVIENĪBAS LAIKRAKSTS

№ 7 (50)

1993. gada maijs

Cena 4 rubļi

5. un 6. jūnijā — Saeimas vēlēšanas

Intervija

Lai mājās būtu vislabāk

Ar LZA akadēmiķi sekretāru **ANDREJU SILIŅU** sarunājas žurnāliste **ZAIGA KIPERE**

— Siliņa kungs! Daudzi jūsu kolēģi bija patiesi izbrīnījušies, ieraugot jūs tepat akadēmijas zālē vēlēšanu savienības LATVIJAS CEĻŠ aktivistu vidū. Kā un kāpēc notika šī izvēle?

— Godīgi sakot, es biju saņēmis vairākus uzaicinājumus balotēties dažādos sarakstos un izturēties pret to visai atturīgi. Daudzi zinātnieki palikuši atturīgi līdz beigām. Kad mani uzrunāja LATVIJAS CEĻŠ, es uzmanīgi iepazīnos ar tā nostādņām, piedalījos seminārā un biju patīkami pārsteigts — tajā es jutos gandrīz kā zinātniskā konferencē. Man bija pieņemama pieeja — nevis populistiski saukļi; bet nosvērtā, reāla stāvokļa izpratne un loģiska darbības programma. Paskatījies uz sastāvu — aha, tie ir cilvēki, kas saprot, ko dara. Man patika arī tas, ka tik dažādi cilvēki spēj atrast to, kas vieno, jo šķelšanās jau tā ir pārāk daudz un tā nekad nav konstruktīva.

— Šķiet, ka nevienā pirmsvēlēšanu programmā nav iekļauts, ka šī vai cita partija, kustība, apvienība vai savienība nīstu izglītību, zinātni un kultūru. Visi sola lielākas algas, pensijas, labākas slimnīcas un skolas, brīnišķīgu zinātnes un kultūras uzplaukumu. Droši vien LC nav izņēmums. Taču parasti paliek neatbildēts jautājums — kā to panākt!

— LC savos projektos paredz zinātni ne mazāk par 1,5% no gada nacionālā produkta, kategoriski uzstājas pret izglītības, zinātnes un kultūras finansēšanu pēc pārpalikuma principa. Bet nacionālais produkts ir jāsarāž, jānopelna. Tātad — ekonomika. Tiesa, Latvija pašlaik ir nabaga, tās ekonomika sagrāuta. Varam sastādīt pasaules valstu dzīves līmeņa sarakstu un atrast tajā Latviju zemāk par vienu otru banānu republiku. Taču Latvijai pieder tāda nacionālā bagātība, kādas nav nevienai banānu republikai — tie ir mūsu cilvēki ar, es nebaidos teikt, labu izglītību un augstu intelektu. Zinātnieki, inženieri, cilvēki ar lielām radošām potenciēm. Valstij jāatrod katram vieta, kur viņš varētu likt lietā savas zināšanas un spējas, nevis jāvairo bezdarbnieki. LC īpašu uzsvāru liek uz tautsaimniecības nozarēm, kur nepieciešams augsti kvalificēts darbspēks, izglītība un zināšanas. Tie varētu būt mazie un vidējie uzņēmumi, kas orientēti uz zinātnes ietilpīgu ražošanu un visprogresīvākām tehnoloģijām.

— Lai tādus uzņēmumus izveidotu, nepieciešami lieli kapitālieguldījumi modernas tehnikas un tehnoloģijas iegādei. Pie mums taču viss ir neglābjami novecojis.

— Tā gluži nav, ka nebūtu nekādu priekšnoteikumu. Ir rūpniecība, cehi, konstruktoru biroji, šīs tas no mašīnām arī nav gluži lūzņos nododams, ir infrastruktūra. Profams, vajadzīgas investīcijas, bet tām jau nav obligāti jānāk tikai no ārzemēm. Ir jābūt tādai likumdošanai, kas rosinātu arī pašmāju naudīgās firmas un cilvēkus ieguldīt savus līdzekļus ražošanā, nevis funkcionēt, kur tos noslēpt ārzemēs. Naudai jāstrādā Latvijas labā. Un te, lūk, viens no Saeimas galvenajiem uzdevumiem ir savest kārtībā mūsu likumus, lai tie nerunātu cits citam pret un būtu izpildāmi, nevis kā tas ir tagad, kad likumus maina vai ik pēc dažām dienām. Kamēr nebūs stabilitātes, nebūs arī investīciju. Ne ārzemju, ne pašmāju.

LC dokumentos īpaši pasvītrots tas, ka valstij sākotnēji jāpalīdz veidot mazus, uz zinātniskām izstrādājumām balstītus uzņēmumus, sniedzot ne tikai materiālu, bet arī tehnoloģisku palīdzību to darbības uzsākšanai. Šim mērķim varētu radīt īpašus tehnoloģiskus centrus. Arī tā būtu darba vieta zinātniekiem.

Tāpat pasvītrotā nepieciešamība atbalstīt humanitārās zinātnes — latviešu valodu, vēsturi, mākslas zinātni. To nedarīs ārzemju investītori, tas jādara Latvijas valstij pašai, jo tas ir katras kultūras valsts prestiža jautājums un tautas identitātes saglabāšanas priekšnoteikums.

— Vai tas fakts, ka LC ir iesaistījušies vairāki pazīstami trimdas latvieši, ir ienesis kādu mazu «ārzemniecisku» akcentu jūsu programmatiskajos dokumentos?

— Varu nolasīt citātu. «Jāuzsāk latviešu jaunatnes ekspansija pasaules izglītības centros. LC aicina katru ārzemēs dzīvojošu latviešu ģimeni savu iespēju robežās palīdzēt iegūt izglītību vismaz vienam Latvijas jauniešam.» Jaunieši iegūs modernu izglītību un atgriezīsies ar šīm zināšanām Latvijā. Varbūt vēl pierunās atbraukt līdz draugu vai draudzenēm.

— Vai nav riskanti! Jau tagad daudzi jauni, spējīgi zinātnieki aizbrauc strādāt uz Rietumiem un atliek tikai minēt, kad un vai vispār viņi atgriezīsies.

— Nedrīkst pieļaut, ka nācījas gaišākie prāti aizplūstu projām uz neatgriešanos, bet pozitīvu rezultātu nevar panākt, slēdzot robežu. Jāpadara Latvija tik pievilcīga un patīkama, lai katrs latvietis, nonācis pat visbagātākajā un visattīstītākajā valstī, teiktu — jā, te ir labi, bet mājās ir daudz labāk!

No LSDSP izglītības un zinātnes programmas,

KURA PIENĒMĒTA LSDSP 6. KONFERENCĒ 1993. GADA 17. APRĪLĪ RĪGĀ, TAUTAS NAMĀ.

Latvijā iezīmējušās destruktīvas tendences, kas var neatgriezeniski negatīvi ietekmēt izglītību un zinātni valstī. Sabrukuma procesi šajās nozarēs sakņojas totalitārisma mantojumā un izpaužas kā izglītības un zinātnes lomas pienācīga nenovērtēšana.

LSDSP uzskata, ka izglītība un kultūra ir sabiedrības galvenā bagātība un Latvijā pastāvošo ekonomisku problēmu atrisināšanas pamats.

1. Valsts politika jāveido tā, lai saglabātu latviešu inteliģenci, celtu tās dzīves līmeni un dotu tai iespēju atkal kļūt par ietekmīgu spēku Latvijas attīstīšanā.

2. Lai mainītu tautsaimniecības orientāciju uz zinātnietilpīgu ražošanu, kontrolētu un prognozētu saimnieciskās darbības rezultātus, kā arī nodrošinātu ikvienam pieeju objektīvai zinātniskai informācijai, ir jāveido jauna valsts zinātnes politika.

Līdzās privātkapitāla piesaistīšanai zinātnes programmu īstenošanā ar nodokļu un kredītu sistēmas palīdzību, zinātniskiem pētījumiem, kas nenes tūlītēju rezultātu, jāparedz atviegloti kredītošanas noteikumi. 1% no valsts budžeta ir jāparedz zinātnes vajadzībām, jāfinansē tie virzieni zinātnē, kas ir perspektīvi un vajadzīgi Latvijai, lai tā saglabātu savu identitāti un pastāvētu kā ekonomiski attīstīta valsts.

3. Jāpanāk zinātnes un augstskolas integrācija. Augstskolām jāklūst par zinātnes centriem.

4. Jānodrošina ikviena cilvēka tiesības uz izglītību neatkarīgi no tā ienākumiem un izcelsmes. Valsts finansējums izglītībai ir investīcijas nākotnē.

Izglītībai, vismaz pamata un vispārējai, ir jābūt valsts apmaksātai.

Jāgādā, lai augstākā izglītība būtu pieejama visiem, atbilstoši viņu spējām. Jānosaka apmierinoša stipendiju sistēma un jārada iespējas studentiem saņemt valsts kredītiestāžu aizdevumus ne tikai studiju beigu posmā.

5. Skolai jāklūst humānai, orientētai uz bērna personības, talantu, garīgo un fizisko spēju attīstību. Personība ir jāgatavo dzīvei brīvā sabiedrībā, kur valda saprašanās, miers, iecietība un dzimumu vienlīdzība.

6. Līdzās valsts skolu sistēmai jāsekmē privātskolu veidošana, īpaši speciālo skolu veidošana dažādās mākslas, zinātnes un kultūras virzienos.

7. Attīstot Latvijas izglītības sistēmu, jāņem vērā:

● izglītības sistēmas atbilstība Latvijas vajadzībām, tās darba tirgum;

● prasības pēc mobilitātes izglītības sistēmas, kas jebkurā līmenī dod iespēju mainīt un turpināt izglītīšanos;

● integrācijas iespējas Eiropas un pasaules izglītības struktūrās.

Šoreiz numurā:

- Zinātnes attīstības perspektīvas Latvijā vēlēšanu savienības «Latvijas ceļš» un LSDSP skatījumā.
- Centralizēto līdzekļu sadale 1993. gadam.
- Finansējumu ieguvušie tirgus orientētie pētījumi.
- Jaunumi RTU.
- Kas ir LAISA?
- Skaitliskie dati par Latvijas zinātniekiem.
- Reklāmā — dabas vielas medicīnā un kosmētikā.

Kā iztērēti miljoni?

29. aprīlī kārtējā sēdē pulcējās Latvijas Zinātnes padome. Ar pastāvīgo darba grupu sastāvu (skat. 3. lpp.) un uzdevumiem iepazīstināja to priekšsēdētāji.

Zinātnisko pētījumu izvērtēšanas un jaunu projektu pieteikumu iesniegšanas grupas vadītājs E. Grēns par galveno uzdevumu uzskatīja zinātnisko virzienu un potenciāla analīzi un institūtu izvērtējumu. Šim nolūkam visu nozaru ekspertu komisijas tiek aicinātas izdarīt savas nozares analīzi, atbildot uz vienotiem jautājumiem, kurus grupa solās izstrādāt divu nedēļu laikā. Šāda pieeja ļaus objektīvi salīdzināt dažādu nozaru devumu, kas ietekmēs nozares vai apakšnozares finansējumu nākamajam gadam. Darba grupa aņņemas sagatavot analīzi «pirmajam lasījumam» līdz 1. jūlijam.

Habilitācijas un promocijas padomju darba analīzes grupas priekšsēdētājs V. Tamužs teica, ka kompjūterā ievadīta informācija par pašreizējo stāvokli (skat. tabulu 3. lpp.), taču grupai darba gaitā vajadzēs izstrādāt vairākus nepopulārus lēmumus, piemēram, par kontroles funkcijām. Viss, kas atgādina kādreizējo VAK, izsauks nepatīkamas emocijas, taču acīmredzot ir jābūt kaut kam, kas pārraudzītu habilitācijas un promocijas padomju darba kvalitāti. Tāpat vajadzētu domāt par šo padomju tīkla optimizāciju.

Centralizētās un rezerves finansēšanas grupas priekšsēdētājs A. Siliņš runāja par to, ka šogad pirmo reizi parādījās finansējumu rezerve (centralizēto finansējumu sadali 1993. gadam skat. 4. lpp.), kuru nevajadzētu izlietot atsevišķas nozares jauniem grantiem, bet starpnozaru pētījumiem, kā arī tādiem, kuriem finansējums jau izbeidzies, bet kurus būtu svarīgi turpināt Latvijas zinātnes interesēs.

Plaša diskusija izvērsās par zinātnisko pētījumu rezultātu izvērtēšanu un jaunu projektu iesniegšanu. Darba grupa priekšsēdētāja O. Kukura vadībā izstrādājusi un izsūtījusi nozaru ekspertu komisijām anketu ar ierosinājumu izteikt savus priekšlikumus.

Lielākajai daļai grantu šogad beidzas izpildes termiņš, tādēļ tika spriests, kādām jābūt atskaitēm, lai varētu izstrādāt nozaru un arī kopējo ZP atskaiti. Kā nekā trīs gadus strādāt, iztērēti simtiem miljoni rubļu. Atskaitēm par padarīto jābūt visiem pieejamām, «lai katrs nelabvēlis varētu izlasīt, ko viņa kolēģis fleitē» (E. Ikaunieks). Tāpat jābūt pieejamiem arī ekspertu vērtējumiem.

Klātesošie bija vienprātīgi, ka simts lapušu garu atskaiti neviens neizlasīs (P. Laķis). Kritērijiem jābūt publikācijām, iespējamam vai pieņemtam iesniegšanai, vēlamam — starptautiskos žurnālos. Tādā gadījumā atskaitē varētu aprobežoties ar publikācijas anotāciju. Ja publikāciju nav, nepieciešama atskaitē, bet ne garāka par 8—10 lappusēm. Būtu vēlams izstrādāt standartformu, kādā ietvert faktu materiālu par paveikto darbu. Tad būtu iespējams salīdzināt padarīto. Savukārt tas, kas atskaites fiktīvi iesniegtas divās valodās, jāutu ar tām iepazīties ārzemju ekspertiem.

Grantu pieteikumus jāizvērtē neatkarīgai ekspertīzei, kurai nevar pārnest subjektivitātes un personīgu ieinteresētību. Somijas, Dānijas un Igaunijas zinātnieki ir gatavi veikt šo darbu bez atbildības. Jā, bet ko tad darīs nozaru ekspertu komisijas? Organizēs starptautisko ekspertīzi, apkopos tās slēdzienus un pieņems galīgo lēmumu.

Šīs domas tika izteiktas diskusijā. Darba grupa iepazīsies ar visdažādākajiem priekšlikumiem un ziņos nākamajā LPP sēdē.

Z. K.

ALTRUISMS UN MŪSDIENU SABIEDRĪBA

Pirmoreiz Latvijā šā gada 15. aprīlī LU pedagogijas un psiholoģijas katedrā aizstāvēta disertācija par tēmu «Altruistisko ieviržu pašvērtējums un citvērtējums pusaudžu un jauniešu vecumā». Disertante, nu jau psiholoģijas doktore Anita Pipere kopā ar zinātniskā darba vadītāju dr. psych., docenti Āriju Karpovu ir veikusi ārkārtīgi grūtu, bet vajadzīgu darbu.

Pašreizējie sociālie apstākļi, kuri ir saistīti ar demokrātiskas sabiedrības veidošanos Latvijā, nosaka šī pētījuma temata aktualitāti. Kā atzīmēja LU profesors I. Plotnieks, «laikā, kad jo spēcīgi un visai kropļās formās uzliesmojušās egoistiskās tendences sabiedrībā, altruistisko ieviržu problēmas psiholoģiskajam risinājumam ir ne tikai teorētiska, bet arī tīri praktiska nozīme».

Aizstāvēšanai tika izvirzītas šādas atziņas:

1. Altruisma uzvedības iekšējo determināciju var apskatīt kā vispārējo jēgievirzi — dispozīciju. Altruistiskā dispozīcija ir indivīda iepriekšējā sociālajā pieredzē fiksēta nosliece uzvert un novērtēt darbības apstākļus kā tāds, kuros nepieciešama palīdzība, kā arī dar-

boties šajos apstākļos brīvprātīgi un neatkarīgi no ārējā atalgojuma.

2. Altruistisko ievirzi var apskatīt kā jēgievirzi, izdalot tajā trīs komponentus:

a) izziņas, ko veido zināšanas, pārliecība, idejas, uzskati par altruistisko vērtību nozīmīgumu;

b) emocionālo, ko veido subjektīvā attieksme pret palīdzības objektu, empātija, noturīgas altruistiskas jūtas;

c) konatīvo, ko veido nodoms jeb gatavība rīkoties altruistiski konkrētā situācijā, savu altruistisko īpašību vērtējums, altruistiskas darbības prasmes un iemaņas.

3. Kopumā (neatkarīgi no vecuma un dzimuma faktoriem) augstākais altruistiskās uzvedības prognozes potenciāls piemīt altruistiskās jēgievirzes konatīvajam komponentam, zemāks — emocionālajam, vēl zemāks — izziņas komponentam.

4. Visaugstākais prognozes potenciāls pusaudžu altruistiskajai uzvedībai piemīt emocionālajam komponentam. Meiteņu altruistisko uzvedību sociālie vērtētāji novērtē augstāk

nekā zēnu altruistisko uzvedību, kas atbilst viņu altruistiskās ievirzes pašvērtējumam. Vienāds prognozes potenciāls meiteņu altruistiskajai uzvedībai ir emocionālajam un konatīvajam komponentam, zēniem vislielāko uzvedības varbūtību nosaka izziņas komponents.

Altruisms kā viens no prosociālās uzvedības veidiem — palīdzības sniegšana tiem, kuriem tā ir nepieciešama, ko cilvēks veic pilnīgi vai daļēji apzināti, brīvprātīgi, nesavtīgi, — rada altruistam «izdevumus» un var tikt atalgotā tikai iekšēji.

Patīkami bija uzzināt: strādājot pie šīs tēmas LU pedagogijas un psiholoģijas katedrā, kuru vada profesore A. Špona, A. Piperei ir daudzreiz nācies saskarties ar cilvēkiem, kuri pēc savas būtības ir patiesi altruisti.

Gribas novēlēt, lai nenoplok pētnieka gars un mēs jau drīz varētu iepazīties ar jaunām publikācijām, kā arī klausīties īpašu psiholoģijas spekkursu par šo tēmu.

AGRITA TAURIŅA,

Rīgas Skolotāju institūta metodiķe

Rīgas Tehniskajā universitātē

Kartogrāfija vairs nav tikai armijas lieta

Vēl nesen viss, kas saistījās ar kartogrāfiju — no ģeodēziskajiem uzņēmumiem darbiem līdz pašas kartes izgatavošanai — bija armijas monopols. Taču nav ziņu par to, cik kvalitatīvi un kā tikuši veikti uzņēmumi. Pašreiz Latvijā trūkst zemes uzņēmēšanas un citu ģeodēzijas speciālistu. To izjūt piemēram, privatizācijas gadījumos laukos, kad mērījumu precizitāte vajadzīga pat 50 cm robežās.

Tā kā jaunie «mērnieku laiki» jau ir klāt, Rīgas Tehniskās universitātes vadība atbalstījusi Inženierbūvniecības fakultātes priekšlikumu ģeodēzijas katedrā sākt specializēt 4. kursa studentus šajos jautājumos. Sākot ar novembri, viņi jau strādā zemes uzņēmēšanas procesu automatizācijas jomā.

Katedras vadītājs docents Jānis Klētnieks ar saviem kolēģiem nesen uzņēma jaukus un svarīgus viesus no Somijas un noorganizēja semināru. Pasaulē vadošā firma kartogrāfijā ir INTERGRAPH, kuras centrālā mītnē atrodas Huntsvillē (ASV Alabamas štats). Viena no tās daudzajām nodaļām darbojas Helsinkos, bet līdz šim kontaktu ar to nebija.

Šo semināru ievadīja a/s «Elorg-Data» vadītājs Hanni Bekmans, pastāstot gan par INTERGRAPH aktivitātēm pasaulē, gan par Somijas nodaļas mērķiem un varēšanu palīdzēt visām trijām Baltijas valstīm.

INTERGRAPH FINLAND OY menedžeris Jukka Niskanens pastāstīja:

— Mēs gribam eksportēt uz Latviju zināšanas un apmācīt jūsu cilvēkus. Ceram atrast te arī partnerus kopdarbībai. Sūstīsim iekārtas ar visām programmām, un tas ļaus jums izveidot Latvijas vajadzībām nepieciešamo infrastruktūru. Par kvalitāti varat nešaubīties, mūsu sistēmas jau ir starptautiski atzītas. Jūs varēsiet ērti un ātri iegūt jebkuru karti, turklāt dažādā veidā — uz papīra vai plēves, mikrofilmās, magnetiskos vai optiskos diskos. Pie mums Somijā sevišķi populāri ir optiskie diski, bet ieejas datus iegūstam ļoti dažādi — ar teodolītiem, aerofotometoēm vai izmantojot satelītu sniegto informāciju. Mums ir daudz pasūtījumu jūras karšu izgatavošanai, bet atšķirībā no jūras lauksaimniecībai kartogrāfija nav vajadzīga. Jēkurā strīdus jautājumā, neatkarīgi

rīgi no nozares, INTERGRAPH var sniegt kvalitatīvu palīdzību, piemēram, prognozējot meža ugunsgrēku iespējamību. Mūsu automatizētās kartēšanas sistēmas ar sekmēm lietoja arī Persijas līča kara laikā.

Semināra nobeigumā palūdzu komentāru no docenta J. Klētnieka. Viņš pateica:

— No INTERGRAPH mūsu katedra saņems iekārtas un, galvenais, programmnodrošinājumu, un tas paver iespējas paplašināt kartogrāfijas speciālistu apmācību. Tas šai firmai izmaksā ap 30 tūkstošus ASV dolāru, bet mums nav tiesību šo potenciālu izmantot ražošanai, tikai apmācībai.

Atvadoties Jukka Niskanens neoficiālā sarunā pateica: «Draudzsimies un sadarbosimies, neņozēlosiet! Vēlāk var izveidoties arī biznesa attiecības.»

Kad savijas bioloģija ar inženierzinātnēm

Aptuveni pirms trijiem mēnešiem universitātē tika izveidota Bionikas katedra un par tās vadītāju kļuva bulgāru profesors Jevgēņijs Djukendžijevs. Katedrā notiek nākošo maģistru apmācība, kā arī zinātniskās pētniecības darbs. Bionikas pamatus un dzīvnieku biomehāniku pasniedz katedras vadītājs pats, cilvēka anatomiju — Latvijas Medicīnas akadēmijas cilvēka anatomijas katedras vadītājs profesors Haralds Vosks, cilvēka fizioloģiju — Latvijas Universitātes fizioloģijas katedras vadītājs profesors Juris Aivars. Katedrā par zinātnu doktoriem veidojas vairāki jauni cilvēki. Interesi par bioniku un biomehāniku izrādījuši daudzi jaunieši. Jau pirms gada, kad bionikas katedra vēl nebija oficiāli organizēta, profesors J. Djukendžijevs strādāja ar 17 studentiem. Viņš veica internacionālu misiju, nodeva savu pieredzi un zināšanas latviešu, krievu, igauņu un pat libāņu tautības zinātkāriem jauniešiem.

Zinātniskās pētniecības darbs te orientēts uz dažādu protēžu izveidi. Jau ir gūti oriģināli panākumi plaukstsas protēzes radīšanā. Piemēram, panākts, ka ar vienas rokas muskuļu spēku var darbināt otras rokas protēzi. Ir radītas tādas plaukstsas protēzes, kurās kustas visas trīs pirkstu falanģas. Līdz šim bijušajā PSRS

izveidotajās plaukstu protēzēs tas nebija panākts un tās darbojās tikai līdzīgi knaiblēm. J. Djukendžijevs sasniedzis, ka protēzei ir 15 kustības brīvības pakāpes. Tas ir ļoti augsts rādītājs un nodrošina visu galveno plaukstsas funkciju veikšanu. Augstskolu piekto kursu studenti šajā katedrā izstrādā savus diplomdarbus par bērnu rokas protēzēm, bet tās vadītājs turpina darbu, pilnveidojot pieaugušo bioelektriskās un mehāniskās plaukstu protēzes. Katedrai ir cieša sadarbība ar Republikānisko protēzes un ortopēdijas eksperimentālo centru, kurā notiek protēžu klīniskie izmēģinājumi un tiek pabeigti diplomdarbu projekti. Šogad paredzēts izgatavot ap 1000 mehāniskās un ap 20 bioelektriskās protēzes visu Baltijas valstu vajadzībām. Lietišķi kontakti izveidojušies arī ar citām organizācijām — «Rīdzeņ», «Dambis» (bijušais «Komutators»), Rīgas 34. vidusskolu utt.

Nedaudz par profesoru Jevgēņiju Djukendžijevu. Pirmo disertāciju viņš Bulgārijā aizstāvēja par antropomorfiem mehānismiem. Pētījums guva starptautisku skaidrojumu un Vispasaulē intelektuālā īpašuma organizācija, kas darbojas ANO ietvaros, autoru apbalvoja ar zelta medaļu par jauna zinātnes virziena — biorobototehnikas radīšanu. Savu otro disertāciju viņš aizstāvēja Latvijas Traumatoloģijas un ortopēdijas institūtā, kur sadarbojās ar akadēmiku Viktoru Kalnbērzu un profesoru Haraldu Jansonu. Jau divus gadus Jevgēņijs Djukendžijevs ir rīdziniekis, strādā RTU un kopā ar ģimeni dzīvo Ķīpsalā studentu kopmītnē. Grūti ir klāties profesoram dzimtenē. Viņš cīnījās pret komunistiskās Bulgārijas valdību, tika vairākkārt nepamatoti tiesāts par spiegošanu un citām safabricētām lietām, par viņu ķengājās avīze «Rabotņišesko Delo». Tikai 1989. gadā viņš varēja pateikt — es izdzīvoju. Jā, tā laika varenajam bija nodoms profesoru iznīcināt fiziski. Pēc 4 gadiem, 1992. gada 1. jūlijā, J. Djukendžijevs saņēma oficiālu dokumentu, ka viņš atzīts par nevainīgu, bet četri piesprieštie cietumsodi 20, 10, 4 un 2 gadu garumā — par nepatiesiem. Nu tas ir garām, RTU rektors Egons Lavendelis deva iespēju izveidot neatkarīgu bionikas katedru un turpināt pētījumus. Jēkurš cilvēks, kas interesējas par bioniku vai arī vēlas kļūt par speciālistu šajā jomā, var atnākt pie profesora J. Djukendžijeva pārunāties.

Oskars MARTINSONS

LAISA turpinās

Latvijas Akadēmiski izglītoto sieviešu apvienība (LAISA) ir viena no jaunākajām, bet reizē arī viena no vecākajām sieviešu organizācijām Latvijā. Tā dibināta 1928., bet atjaunota 1992. gadā.

Atjaunotā LAISA turpina iedibinātās tradīcijas un veido jaunas. Pašlaik darbu organizē un vada valde, kurā ir 12 pārstāves no dažādām iestādēm: Latvijas Zinātņu akadēmijas, Latvijas Universitātes, Rīgas Tehniskās universitātes, Latvijas Lauksaimniecības universitātes, skolām u. c.

Darbs norit komisijās, kopās, klubos, arī individuāli. Aktīvāk darbojas izglītības, kultūras un starptautisko sakaru komisija, kuru vada valdes locekle LU docente Māra Pakalne. Šīs komisijas sanāksmes notiek katra mēneša pirmajā trešdienā plkst. 16.30 85. vidusskolā. Komisijai izstrādātas vairākas programmas: vides, psiholoģiskā, filozofiskā, sievietes un bērnu veselības aizsardzības, svešvalodu apguves. Tīksnās reizēs tiek apspriesti dažādi jautājumi, piemēram, «Bērnu un pusaudžu psiholoģija», «Latvijas rezervāti un aizsargājāmās zonas», «Ceļojumu iespāidī», «Angļu valodas apguve».

Sekmīgi darbojas zinātnieču klubs «Spalva». Kluba dalībnieces uzsākušas LAISA sieviešu dzīves stāstu aprakstu sagatavošanu, vēsturisko materiālu vākšanu. Kluba sanāksmes ir interesantas, diskusijām un radošās domas bagātas.

LAISAi šogad paliek 65 gadi, kopš tā dibināta. Tās dibināšanas gadā atzīmēts, ka LAISAs mērķis ir radīt un izveidot latvju sievietes kā garīga cilvēka lomu un nozīmi Latvijas dzīvē. Šodien šī doma nav zaudējusi savu nozīmi. Sievietes kā garīga cilvēka loma ir jāpilnveido, ceļot viņas pašapziņu un dvēseles spēku.

LAISAs statusus reģistrējusi Apgabaltiesa 1928. gada 16. maijā. Atjaunotās LAISAs sanāksme uzdevusi valdei pārrēģistrēt šos statusus, jo tie pilnībā atbilst arī mūsdienu prasībām.

1928. gada 12. jūnijā notika LAISAs dibināšanas sapulce, kas ievēlēja valdi šādā sastāvā: M. Paleviča (priekšsēdētāja), O. Kempele, L. Frīdenberga (priekšsēdētājas biedres), A. Gailīte (sekretāre), R. Frīdmane (sekretāres vietniece), M. Kadiķe (kasiers vietniece), M. Veinberga-Skuja, O. Rode-Dzelzkalēja (valdes locekle). Revīzijas komisijā: A. Kārklīņa, A. Krebse, I. Dambe-kalne.

Pēdējā LAISAs sapulce notika 1940. gada 3. martā. Jāpiezīmē, ka par valdes priekšsēdētāju tika ievēlēta Austrā Kārklīņa un par viņas vietniecēm —

Austra Dāle-Keņiņa un Valerija Siecēniece. Valerija Siecēniece daudzus gadus pavadīja Sibīrijā izsūtījumā. Tagad viņa dzīvo Rīgā un ar lielu mīlestību atceras darbu LAISA. Viņas atmiņas un labais padoms lieki noderēs mūsu turpmākajā darbā.

Uzsākta sadarbība ar Starptautisko Akadēmiski izglītoto sieviešu federāciju (International Federation of University Women; IFUW), kurā LAISA tika uzņemta 1929. gada 8. augustā. IFUW pašlaik darbojas 60 valstu akadēmiski izglītoto sieviešu apvienības. Federācijas centrs ir Ziemeļvā. Tā risina sieviešu sociālos, ekonomiskos, veselības un citus jautājumus. Ik pēc 3 gadiem notiek starptautiskie kongresi, kuros apspriež federācijas un atsevišķu valstu akadēmiski izglītoto sieviešu apvienību darbu, kā arī ievēl federācijas prezidenti, citas amatpersonas un uzņem jaunas valstu apvienības. 1992. gadā Starfordā (ASV) par federācijas prezidentu ievēlēja politisko zinātņu profesori Čitru Gošu no Kalkutas (Indija).

LAISAi pašlaik ir kontakti ar medīķēm, slīnīcāim, dažādām organizācijām Zviedrijā. Ir saņemtas citu profesiju sieviešu adreses no Skandināvijas valstīm. Katra ieinteresēta LAISAs biedre var rast iespēju atbilstoši savai profesijai vai interesēm sarakstīties ar pārstāvētām dažādās valstīs. Šo darbu koordinē valdes locekle Signe Ostrovska.

LAISA 1938. gada 4. maijā svinīgi atzīmēja savu 10. gadadienu. Šogad apvienībai paliek 65 gadi. Kaut gan padomju vara ar 1941. gada 3. aprīļa lēmumu tās darbību izbeidza, šodien LAISA atdzimst jaunai dzīvei, jauniem pasākumiem un nodomiem.

1929. gadā sāka iznākt izdevums «Latvijas akadēmiski izglītoto sieviešu ziņojumi», kurā atspoguļota Latvijas sievietes darbība dažādās nozarēs. Padomju vara to likvidēja. Vai mēs spēsim šo izdevumu atjaunot, rādīs laiks.

LAISA par goda biedrēm uzņēma Annu Brigaderi, Aspaziju, Elzu Stērsti, Annu Rūmani-Keņiņu. Mūsu uzdevums viņu piemiņu saglabāt.

LAISAs mājas bijušās Elizabetes ielā 29 un 55, Torņa ielā 11 (no 1933. g.) bet sākot ar 1940. gada 17. aprīli — Kr. Barona ielā 52—35 Austras Kārklīņas dzīvoklī. Pašlaik vēl savu māju nav, bet ļoti ceram, ka atradīs.

Informāciju par LAISA var saņemt LZS informācijas centrā, Turgeņeva ielā 19, Rīgā, tālrunis 212706. Sievietes ar augstskolas izglītību tiek lūgtas aktīvi piedalīties LAISAs darbā.

EMĪLIJA GUDRINIECE,
LAISAs prezidente

SKAITLISKIE DATI PAR LATVIJAS ZINĀTNIEKIEM

Tabula ņemta no J. Kristapsona un E. Tjūņinas raksta **Latvijas zinātnes skaitliskais raksturojums** — Latvijas Zinātņu Akadēmijas Vēstis, A, 1993, Nr. 4.

Dati par zinātniekiem, kuriem piešķirti LR zinātniskie grādi, iegūti, apkopojot habilitācijas un promocijas padomju sniegtās ziņas un izveidojot tīrāsu datu banku (B. Ādamsons, V. Bite, Dz. Grīšle, J. Kriķis, J. Kristapsons, M. Putniņa, B. Siliņa, I. Solomeņņikova, I. Tālberga, E. Tjūņina, V. Vilumsone).

Dati par Latvijas Republikas zinātniskajiem darbiniekiem uz 1991. gada 1. janvāri ņemti no nepublicētiem statistikas iestāžu materiāliem, kuros acīmredzot ir nepilnības. **Statistikas gadagrāmātā'88** («Avots», 1989, 152. lpp.) teikts, ka 1988. gadā Latvijā bija 461 zin. doktors un 5006 zin. kandidāti, bet **Statistikas gadagrāmātā'89** («Avots», 1990, 156. lpp.) teikts, ka 1989. gadā Latvijā veica zinātniskos u. tml. darbus 242 zin. doktori un 2385 zin. kandidāti (tātad — bez zinātniski pedagoģiskajiem darbiniekiem).

Zinātņu nozares un specialitātes	Izpildīja zin. u. tml. darbus (1991. g. 1. janv.)		Zinātnieki, kuriem piešķirti LR zin. grādi (1993. g. 5. marts)			
	dokt.	kand.	Dr. hab.	Dr.	Kopā	Vid. vec.
KOPSKAITS	402	3308	560	3500	4060	53
Datorzinātnes	—	—	16	76	92	50
Inženierzinātnes	97	828	107	604	711	52
Radiofēn., sakari	6	82	18	93	111	50
Inf., skaitļ., automāt.	27	262	—	—	—	—
Mehānika	24	44	22	73	95	52
Mašīnbūve	7	42	17	53	70	53
Aviāc. raķet. kosm.	5	65	—	—	—	—
Transporti	6	73	12	67	79	52
Aparātubūve	6	23	0	21	21	55
Enerģētika	3	34	5	24	29	56
Elektrotehnika	4	53	17	75	92	53
Matemātika	10	173	11	98	109	51
Fizika	39	238	52	283	335	54
Astronomija	—	21	2	22	24	55
Ķīmija	43	299	49	404	453	53
Ķīmiskā tehnoloģija	4	90	13	96	109	53
Farmācija	0	2	1	16	17	50
Bioloģija	39	329	38	332	370	52
Ģeoloģija	3	54	5	3	8	62
Ģeogrāfija	1	11	4	18	22	56
Medicīnas zinātnes	42	213	123	448	571	54
Lauksaimniecības zin.	13	104	26	252	278	58
Agronomija	8	77	8	127	135	59
Lopkopība	5	27	9	37	46	58
Lauks. tehnika (inž. zin.)	—	—	1	82	83	56
Lauks. mehan. elektr.	6	27	—	—	—	—
Veterinārija	3	20	3	20	23	58
Vēsture	19	118	21	84	105	56
Filoloģija	17	198	21	203	224	52
Mākslas zinātnes	0	15	6	31	37	56
Arhitektūra	2	6	0	3	3	60
Filozofija	12	72	12	44	56	46
Pedagoģija	6	86	10	142	152	53
Psiholoģija	0	13	1	16	17	47
Socioloģija	0	7	1	12	13	50
Teoloģija	—	—	1	3	4	55
Politiskās zinātnes	—	—	1	0	1	47
Ekonomikas zinātnes	27	272	26	210	236	54
Politekonomija	6	39	—	—	—	—
Tautsaimn. plānošana	15	131	—	—	—	—
Tautsaimn. ekonomika	—	—	9	70	79	53
Uzņēmējdarbības ekon.	—	—	6	101	107	51
Statistika un ek. inf.	—	—	7	35	42	48
Tiesību zinātnes	9	27	8	38	46	59
Mežzinātnes	—	—	4	33	37	62
Mežsaimniecība	4	10	—	—	—	—
Kokapstrāde (inž. zin.)	6	54	0	31	31	57

1993. gada 8. aprīlī

TIRGUS ORIENTĒTO PĒTĪJUMU LĪDZEKĻU SADALĪJUMS PROJEKTU FINANSĒŠANAI

Nr p. k.	Organizācija	Projekta vadītājs	Nosaukums	Iedalītie līdzekļi, fūkst. rbj.	Proj. ilg., mēn.	Finans. veids
1.	SIA «Sirius»	O. Stengrevics	Kompleksa AIDS imunodiagnostika	533	7	Dotācija
2.	LU Cietvielu fizikas institūts	Ē. Birks	Pjezoelektrisko sirēnu un automašīnu apspardzes ierīču izgatavošana	1500	6	Dotācija
3.	SIA «Enola»	J. Ģībietis	Veterinārfarmakoloģiskā preparāta DZELDEK-SA ražošanas tehnoloģijas izstrāde un eksperimentālo sēriju iegūšana	455	6	Atmaksājama dotācija
4.	Fizikālās enerģētikas institūts	L. Pakrastiņa	Karstā ūdens apgādes un centrālās apkures sistēmas eksperimentālā regulatora izstrādāšana un ieviešana ražošanā	560	12	Dotācija
5.	RTU Celtniecības fakultāte	V. Mironovs	Maza diametra mefīnāšanas elektrodu izstrādāšana un ražošanas apgūšana	500	10	Dotācija
6.	SIA «BF-esse»	J. Rubens	Preparāta «Fifesten» klīniskā aprobācija gastroenteroloģisko slimību ārstēšanā un ieviešana praktiskā medicīnā	2168,5	24	Atmaksājama dotācija
7.	VU «Ancla»	J. Spīgulis	Gaismasvadu instrumenti medicīnas lāzeru iekārtām	850	22	Atmaksājama dotācija
8.	SIA «EKMI»	A. Zeidaka	Zimozāna pieliefošanas iespēju izvērtēšana Černobiļas avārijā cietušo ārstēšanai	90	4	Dotācija
9.	RTU Ķīmijas tehnoloģijas fakultāte	J. Zicāns	Apsūklošanas pipešu un pārejas elementu ražošanas tehnoloģijas izstrāde	450	9	Dotācija
10.	SIA «BTC» (Bio-Tehniskais Centrs)	J. Vanags	Bioreaktora FAS-01 pilnveidotas modifikācijas izstrādāšana un izgatavošana	1800	12	Atmaksājama dotācija
11.	SIA «Lāsma»	J. Kuzmins	Elektrodzinēju aizsardzības iekārtu EDA ieviešana	700	8	Atmaksājama dotācija
12.	SIA «Medpār»	V. Baraškovs	Universālie elektroķīmiskie organisma defoksikācijas aparāti (EODA) izstrādāšana un ražošana	1500	21	Atmaksājama dotācija
13.	SIA LU Optometrijas centrs u. c.	V. Grabovskis	Optisko ierīču ražotne	450	6	Dotācija
14.	VU «Rāmava»	A. Laurs	Govju slaucamā aparāta piena atdeves refleksu stimulējoša elektromagnētiskā pulsatora izstrāde	300	10	Dotācija
15.	RTU Ķīmijas tehnoloģijas fakultāte	I. Mierovics	Inčukalna gudrona krātuves gudrona pārstrādes tehnoloģijas izstrāde	2000	9	Dotācija
16.	SIA «Polimēru materiālu tehnoloģija»	L. Jirgens	Dezintegrācijas tehnoloģijas izstrāde ingredientu sagatavošanai un tās ieviešana gumijas rūpniecībā	120	10	42% dotācija, 58% kredīts
17.	RTU Ķīmijas tehnoloģijas fakultāte	L. Bērziņa	Hidroksilapafīta implantātmateriālu pārbaudes metožu un Latvijas valsts standartu izstrāde	500	6	Dotācija
18.	LZA Neorganiskās ķīmijas institūts, SIA «Meta»	B. Puriņš	Tehnoloģisko procesu izstrādāšana un pusrūpniecisko izmēģinājumu iekārtu izgatavošana dārgmetālu izdalīšanai no rūpniecības ofrreizējām izejvielām	2000	12	25% dotācija, 75% kredīts
19.	LZA Kodolpētniecības centrs	Ā. Mieriņš	Silīcija kristālu neitronu transmūcijas leģēšana	1000	6	Dotācija
20.	SIA «SOLVO»	U. Bariss	Ekoloģiski tīru bioloģisko preparātu ražošana	1000	3	Atmaksājama dotācija
21.	Centrs «AVK»	A. Kolodinskis	Psihologo—fizioloģiskās diagnostikas sistēma (Polytest/PC 20)	1200	6	25% dotācija, 75% kredīts

Kopā: 19 696,500 fūkst. rbj.

LATVIJAS ZINĀTNES PADOMES KOMISIJAS UN DARBA GRUPAS

1. Centralizētā un rezerves finansēšana

A. Siliņš, priekšsēdētājs
J. Aivars
J. Graudonis
I. Knēts
P. Zālītis

2. Zinātnisko pētījumu rezultātu izvērtēšana un jaunu pētījumu projektu pieteikumu iesniegšana

O. Kukurs, priekšsēdētājs
J. Ekmanis
M. Kalniņš
O. Krastiņš
E. Lāčgalvis

3. Zinātnes finansēšanas un atbilstības stratēģija, zinātnes integrācija

E. Grēns, priekšsēdētājs
A. Balklavs
J. Bārzdīns
J. Ērenpreiss
M. Kalniņš
J. Kristapsons
J. Lielpēters
J. Stradiņš
V. Strīķis
A. Tabūns
H. Zenkevičs

4. Habilitācijas un promocijas padomju darba analīze

V. Tamužs, priekšsēdētājs
M. Baltiņš
E. Bērziņš
A. Buiķis
J. Ekmanis
I. Knēts
R. Kondratovičs
J. Kristapsons
J. Porietis
I. Ronis
J. Stradiņš
E. Tjūņina
V. Vāvere

5. Likumdošanas materiālu sagatavošana

Ē. Ikaunieks, priekšsēdētājs
A. Brāzma
J. Dzelve
P. Laķis
K. Torgāns
H. Tuherms
J. Vaivads

PAZIŅOJUMI

LU Svešvalodu fakultātes sastāfāmās valodniecības kafedras vadītāja, filoloģijas doktora, docenta

ANDREJA VEISBERGA
(dz. 1960. g.)

habilitācija filoloģijas habilitētā doktora grāda iegūšanai uz darbu kopuma pamata par tēmu «Aizgūtā frazeoloģija latviešu valodā».

Recenzenti: dr. habil. philol. A. Blinkena, dr. philol. M. Džakovs (Krievija), dr. philol. B. Kangere (Zviedrija).

Habilitācija notiks šā gada 24. maijā plkst. 11.00 Visvalža ielā 4a, 401. telpā.

* * *

Filoloģijas doktora
KONSTANTĪNA KARUĻA
(dz. 1915. g.)

habilitācija filoloģijas habilitētā doktora grāda iegūšanai uz darbu kopuma pamata par tēmu «Dažu latviešu valodas vēstures problēmu risinājums».

Recenzenti: dr. habil. philol. J. Rozenbergs, dr. habil. philol. S. Karajūns, dr. habil. philol. V. Smits (Vācija).

Habilitācija notiks šā gada 24. maijā plkst. 15.00 Visvalža ielā 4a, 401. telpā.

Latvijas Zinātnes padomes centralizētā finansēšana 1993. gadā

Finansēšanas objekti	Iedalīts 1993. g. (tūkst. rb.)
LU Zinātniskā bibliotēka	250
LLU Fundamentālā bibliotēka	250
RTU Zinātniskā bibliotēka	250
LZA Kodolpētniecības centrs	6000
LZA Radioastrofizikas observatorija	2000
LZA BI Gredzenošanas centrs	250
LZA BI Herbāriju kolekcija	250
LZA LFMI Folkloras krāftuve	370
LZA Sabiedrisko zinātņu informc.	1000
LZA, LZP Skaitļošanas centrs	500
LZA Centrālais arhīvs	150
LZA VI Baltijas pētījumu fonds	150
Institūts «Eirolat»	150
LU Bioloģijas fak. Akad. stud. centrs	30
LZA BI kuģis «Antonija»	1000
LZA LVall Terminoloģijas komisija	150
LU Mikroorganismu centrs	800
Arheoloģisko fondu saglabāšana	200
Etnogrāfijas, folkloras ekspedīcijas	100
Arheoloģiskās ekspedīcijas	500
Baltijas akadēmiskais centrs	0
	14350
Latvijas Zinātņu akadēmija	11000
IZDEVNIECĪBAS DARBĪBA	
LZA Vēstis	1900
Latvijas Fizikas un tehnikas žurnāls	800
Magnetohidrodinamika	450
Automātika un skaitļošanas tehnika	450
Kompozītmateriālu mehānika	600
«Zvaigžņotā debess»	300
Heterociklisko savienojumu ķīmija	1200
Latvijas ķīmijas žurnāls	950
Koksnes ķīmija	600
LZA, LZS bijetens «Zinātnes Vēstnesis»	330
LZS žurnāls «Atklājums»	250
Latvijas Vēstures inst. žurnāls	800
LZA OSI žurnāls	12
LU žurnāls «Latvijas vēsture»	600
«Jaunākais mežsaimniecībā»	150
«Latvijas Lauksaimnieks»*	300
K. Bambergas jubilejas grāmata	162
	9854
Latvijas Zinātnes padomes darbības nostiprināšana	4000
Humanitāro zin. monogrāfiju izd.**	5000
Rezerve	3349
KOPĀ:	47553

* Summa iedalīta 1. pusgadam.
** Summa atstāta rezervē.

PAZIŅOJUMI

S. g. 12. maijā plkst. 10.00 LU un LZA Molekulārās bioloģijas institūta doktora grāda iegūšanai atklātā sēde, kurā aizstāvēs disertāciju

ILGA MISĀNE

(Latvijas Organiskās sintēzes institūts)
bioloģijas zinātņu doktora grāda iegūšanai.
Tēma: «Cerebrokrasta — jauna tipa 1,4-dihidropiridīnu savienojuma smadzeņu funkciju stimulējošā aktivitāte».

Ar disertāciju var iepazīties Molekulārās bioloģijas institūtā, Rīgā, Krustpils ielā 53.
Tālr. uzziņām 139495.

* * *

21. maijā notiks LU habilitācijas un promocijas padomes pedagoģijā atklātā sēde (Kronvalda bulv. 4, 252. aud.).

Plkst. 13.00 disertāciju pedagoģijas doktora grāda iegūšanai par tēmu «Spēju metodes studijās kā līdzeklis studentu profesionālai sagatavošanai kompetentai saskarsmei skolā» aizstāvēs

MAIJA PĻAVNIECE.

Recenzenti: Dr. habil. paed., prof. L. Keirāns; Dr. habil. paed., prof. I. Plofnieks; Dr. paed., doc. L. Grudulis.

Plkst. 15.00 disertāciju pedagoģijas doktora grāda iegūšanai par tēmu «Jaunāko skolēnu izziņas iniferešu veidošanās mākslas cikla priekšmetu stundās» aizstāvēs

AGRITA TAURĪNA.

Recenzenti: Dr. habil. philol., prof. A. Blinkena; Dr. habil. paed., prof. R. Garleja; Dr. paed., doc. V. Liepa.
Ar disertācijām var iepazīties LU bibliotēkā.

* * *

26. maijā plkst. 14.30 RTU Celtniecības fakultātes sēžu zālē notiks RTU Habilitācijas padomes H-06 at-

klātā sēde, kurā inženierzinātņu doktora grāda promocijas disertāciju par tēmu «Konstruktīvo kokšķaidu plātņu deformatīvās īpašības» aizstāvēs

JĀNIS DAUBE.

Recenzenti: prof., Dr. habil. sc. ing. V. Kasjānovs, prof., Dr. habil. sc. ing. I. Zīgurs, doc., Dr. sc. ing. G. Vērdiņš.

Ar disertāciju var iepazīties RTU CF bibliotēkā Āzenes ielā 20.
Tālr. uzziņām 616984.

* * *

28. maijā plkst. 14.00 Rīgā, Aizkraukles ielā 21, FEI sēžu zālē notiks Fizikālās enerģētikas institūta promocijas padomes sēde, kurā izskatīs

VENTA PURGAIĻA

promocijas darbu «Elektrofizikālo parametru sadalījuma pētījumi InP strukturās» fizikas doktora grāda iegūšanai.

Recenzenti: Dr. hab. phys. E. Siliņš, Dr. phys. J. Ķirsons, Dr. ing. A. Virtmanis.

Ar promocijas darbu var iepazīties FEI bibliotēkā.

* * *

31. maijā plkst. 10.00 Latvijas Organiskās sintēzes institūta konferenču zālē, Aizkraukles ielā 21, notiks OSI Habilitācijas un promocijas padomes atklātā sēde, kurā

DAINA GUSTIŅA

aizstāvēs disertāciju par tēmu «N-Acīl-1,4-benzohinonmonoimīni un to elektronakceptorās īpašības» ķīmijas doktora grāda iegūšanai.

Recenzenti: Dr. h. ķīm. G. Duburs, Dr. h. ķīm. J. Drēģeris un Dr. h. ķīm. R. Valters.

Ar disertāciju var iepazīties OSI bibliotēkā, Aizkraukles ielā 21.

Tālr. uzziņām 553247.

* * *

1. jūnijā plkst. 15.00 LZA Prezidija sēžu zālē (Rīgā, Turgeņeva ielā 19, 2. sfāvā) notiks Neorganiskās ķīmijas institūta Habilitācijas un promocijas padomes atklātā sēde, kurā zinātnisko darbu kopumu habilitētā

ķīmijas zinātņu doktora grāda iegūšanai aizstāvēs

Dr. ķīm. ZIGURDS KONSTANTS

par tēmu «Daudzvērtīgo metālu fosfātu termosintēze».

Recenzenti: Dr. habil. inž. O. Kukurs, Dr. habil. ķīm. P. Pauks, Dr. habil. ķīm. U. Sedmalis.

Ar zinātnisko darbu kopumu var iepazīties NĶI bibliotēkā.

* * *

1. jūnijā plkst. 16.00 LU Fizikas un matemātikas fakultātē Raiņa bulv. 19., 12. auditorijā notiks LU promocijas padomes matemātikā (diferenciālvienādojumi un matemātiskā analīze) atklātā sēde, kurā matemātikas doktora zinātniskā grāda iegūšanai promocijas darbu aizstāvēs

ELĪNA KARPUS

par tēmu «Racionālie un kombinētie splaini».

Recenzenti: Dr. mat. S. Asmuss, fiz.-mat. zin. kand. N. Nazarenko (Kijeva), fiz.-mat. zin. kand. P. Oja (Tartu).

Ar promocijas darbu var iepazīties LU bibliotēkā Rīgā, Kalpaka bulv. 4.

* * *

2. jūnijā plkst. 14.00 Fizikālās enerģētikas institūtā, Aizkraukles ielā 21 (sēžu zālē, 4. sfāvā), notiks atklātā sēde FEI Habilitācijas un promocijas padomes inženierzinātnēs enerģētikas un siltumtehnikas apakšnozarēs, kurā zinātnisko darbu habilitētā doktora zinātņu grāda iegūšanai aizstāvēs

GUNTIS DEKSNIS.

Tēma: «Diakoptika lielu elektroenerģētisku sistēmu režīmu aprēķinos».

Ar darbu var iepazīties FEI bibliotēkā.

Tālr. uzziņām: 558620.

* * *

2. jūnijā plkst. 15.30 LU Ķīmijas fakultātes 27. auditorijā K. Valdemāra ielā 48 notiks Ķīmijas fakultātes Habilitācijas un promocijas padomes atklātā sēde, kurā disertāciju ķīmijas zinātņu doktora zinātniskā grāda iegūšanai aizstāvēs

ANITA DRULLE

par tēmu «2-Metil-3-arilaminometil-1,4-naftohinona afvasinājumi kā bifunkcionālās darbības antioksidanti».

Recenzenti: Dr. habil. chem. A. Zicmanis, Dr. habil. chem. G. Duburs, Dr. habil. chem. V. Kampars.

Ar disertāciju var iepazīties LU Ķīmijas fakultātes bibliotēkā K. Valdemāra ielā 48.

* * *

7. jūnijā, plkst. 14.30, RTU Mašīnbūves un mašīnzinību habilitācijas padomes atklātajā sēdē, Kaļķu ielā 1, 219. aud. notiks inženierzinātņu doktora zinātniskā grāda habilitācija LLU docentam

HENNAM TUHERMAM.

Padome izvērtēs pretendenta iesniegto habilitācijas darbu — publicēto zinātnisko darbu kopu par tēmu: «Kokapstrādes iekārtu darba efektivitātes paaugstināšanas un mīksto lapkoku koksnes racionālas izmantošanas problēmu pētījumi».

Recenzenti: f. z. d., prof. V. Amalickis (Maskavas Mežtehnikas institūts, Krievija), Dr. hab. inž., prof. N. Saleniks (Rīgas Tehniskā universitāte), Dr. hab. inž., prof. A. Šķele (Latvijas Lauksaimniecības universitāte).

Ar habilitācijas darbu var iepazīties RTU Zinātniskajā bibliotēkā, Kaļķu ielā 1a.

* * *

18. jūnijā plkst. 11.00 Latvijas Lauksaimniecības universitātes Lopkopības fakultātē Jelgavas pils 221. auditorijā notiks Habilitācijas un promocijas padomes atklātā sēde, kurā darbu kopumu aizstāvēs:

Dr. agr. LŪCIJA RĀCENE

(LVLVZPI Siga)

habilitētā lauksaimniecības zinātņu doktora grāda iegūšanai.

Tēma: «Govju optimālas ēdināšanas sistēmas izstrāde to potenciālo ražotspēju realizēšanai Latvijā».

Recenzenti: Dr. habil. agr. J. Latvietis, Dr. habil. agr. A. Runce, Dr. E. Valdmans (Igaunija).

ALFRĒDS STIRA

(LVLVZPI Siga)

disertāciju lauksaimniecības zinātņu doktora grāda iegūšanai.

Tēma: «Sīvēnmāšu reprodukcijas norišu ietekmēšana, pieliejojot hormanālos preparātus un citas bioloģiski aktīvas vielas».

Recenzenti: Dr. habil. biol. E. Birģele, Dr. agr. J. Ozols, Dr. agr. A. Veģe.

Ar darbu kopumu un disertāciju var iepazīties LLU bibliotēkā.

REKLĀMA

PĒRCIET APTIEKĀS!

LV Koksnes ķīmijas institūta Biokompozītu laboratorijā izstrādāti un ZRU «Medicamina» pašlaik tiek ražoti:

Propolisa ziede «Rimezīvs», satur fizioloģiski aktīvu dabas vielu propolisu, kas piešķir ziedei pretmikrobu un pretiekaisumu īpašības, lieto nelielu brūču, noberzumu, apsaldējumu, izgulējumu gadījumos, nelielu apdegumu un gļotādas ievainojumu ārstēšanai, iekaisumu profilaksei.

Propolisa ziede ar mumiju, bez jau pieminētajiem gadījumiem vēl lieto termisko, ķīmisko un saules apdegumu, arī trofisko čūlu un dažādu ādas slimību ārstēšanai.

Propolisa ziede ar ēteriskām eļļām «Loro-zīvs» — satur skuju koku un ārstniecības augu ēteriskās eļļas, lieto mutes un deguna gļotādas iekaisumu ārstēšanai un augšējo elpošanas ceļu saslimšanas profilaksei.

Propolisa krēms ar ziedputekšņiem, kosmētisks krēms dienai un naktij, visu tipu, arī sevišķi jutīgai ādai.

Propolisa krēms rokām — aizsargā ādu no mikroorganismiem, sadzīves un rūpniecības neīrumiem, novērš iekaisuma procesus.

Deguna pilieni «Lorozols», profilaktisks līdzeklis pret augšējo elpošanas ceļu saslimšanu, mutes un deguna dobuma gļotādas iekaisuma ārstēšanai.

Plākssteris brūcēm un apdegumiem «Kaimiņa plākssteris».

Plākssteris radikulīta, reimatisma, osteohondrozes ārstēšanai.

Antiseptisks un afracmatisks «Rigrilla» tipa pārsienamais materiāls «Medicamina».

Pirmās medicīniskās palīdzības komplekts, satur briljantzaļo ziedi, rimezīvu, lorozīvu, ožamā spirta ziedi, «Kaimiņa plākssteri» un pārsienamo materiālu «Medicamina».

Pērciet aptiekās vai firmas «Latvijas koks» veikalā Dzērbenes ielā 27, Koksnes ķīmijas institūta telpās otrdienās, trešdienās un ceturtdienās no plkst. 14.00 līdz 18.00.
Tīra manta!

«Zinātnes Vēstnesis» gaida arī jūsu reklāmu!

AUTORU IEVĒRĪBAI!

«Zinātnes Vēstneša» redakcija lūdz iesniegt rakstus kārtējā mēneša pirmās puses numuram — līdz 29. datumam, mēneša otrās puses numuram — līdz 14. datumam.

Redaktore Zaiga Kipere.
«Zinātnes Vēstnesis».
Laikraksts iznāk kopš 1989. gada.
Reģistrācijas apliecība nr. 75.
Izdevējs: Latvijas Zinātnieku savienība.
«Science Bulletin» Association of Latvian Scientists.

Redkolēģijas vadītājs akadēmiķis Evalds Mugurēvičs.
Redkolēģijā: akadēmiķis Mārtiņš Beķers, akadēmiķis Juris Ekmanis, LZA Goda loceklis Jānis Graudonis, doc. Elmārs Beķeris, Oskars Martinsons.
Redakcijas adrese: Rīgā, Turgeņeva ielā 19.
Tālr. uzziņām 212706.

Indekss 77165.
Iespēsts a/s «Preses nams» tipogrāfijā, Rīgā, Balasta dambī 3.
Augsjspiede. 1 uzsk. iespiedloksne.
Mežiens 1200 eks.
Pasūtījums nr. 782.